

Anna Sidorczuk

a.sidorczuk@pb.edu.pl

Anna Wykowska

a.wykowska@pb.edu.pl

Ewa Zwierzyńska

e.zwierzynska@pb.edu.pl

Biblioteka Politechniki Białostockiej

Impresariat w bibliotece naukowej na przykładzie Biblioteki Politechniki Białostockiej

Streszczenie: Artykuł opisuje przedsięwzięcia podejmowane przez Bibliotekę Politechniki Białostockiej, których przykładem jest m.in. kampania społeczna pod hasłem „Sam zadbaj o swoje bezpieczeństwo”. Ukazuje projekty, w których ta instytucja uczestniczy, np. zajęcia z dziećmi w ramach uniwersytetu dziecięcego – PB BUD, a także inicjatywy, jakie są podejmowane przez placówkę: wystawy, akcje bookcrossingowe, audycje radiowe itp.

Słowa kluczowe: biblioteki naukowe, biblioteki akademickie, biblioteki uczelniane, impresariat, organizacja wydarzeń, wizerunek, promocja biblioteki, upowszechnianie czytelnictwa, działalność edukacyjna, Biblioteka Politechniki Białostockiej

Wstęp

Biblioteki uczelniane to specyficzne miejsca. W dzisiejszych czasach widać ich transformację i próbę odpowiedzi na oczekiwania stawiane im przez czytelników. Potwierdzają to słowa Barbary Ząbroń: *Biblioteka działa na rynku szczególnym, należącym do rynku usług. Pośredniczy w zakresie usług informacyjnych, jak również sama świadczy usługi. Czytelnicy pobudzają działalność biblioteki, a ta z kolei wychodzi naprzeciw stale rosnącym wymaganiom swojego środowiska. Biblioteka realizuje funkcje usługowe w dziedzinie oświaty i wychowania, nauki, gospodarki, techniki itd.*¹

Biblioteka Politechniki Białostockiej próbuje sprostać oczekiwaniom swoich czytelników, a nawet je wyprzedzić. Od 2012 r. biblioteka zajmuje nowoczesny budynek, od tej pory zmieniła również swoje oblicze – stała się bardziej nowoczesną, otwartą i przyjazną użytkownikowi. Dzięki wykorzystaniu technologii RFID osoby korzystające z biblioteki mają swobodny dostęp do zbiorów, mogą dokonywać samodzielnie wypożyczeń (selfchecki) i zwrotów (wrzutnia i selfchecki), wielu korzysta z pokoi pracy indywidualnej czy zbiorowej. Jednakże, jak pisze Maria Czyżewska, *nie wystarczy mieć bogate zbiory, kompetentnie i profesjonalnie oferować szeroki wachlarz usług w ładnych wnętrzach biblioteki, należy zadbać jeszcze o to, aby otoczenie wiedziało o tym. W ostatnich latach zauważa się dużą aktywność bibliotek uczelnianych, promujących i reklamujących własną bibliotekę, w szczególności tych, które mają dobre warunki lokalowe. Formy tej aktywności są bardzo zróżnicowane: od ulotek, folderów, publikacji poczynając, poprzez reklamę w mediach i w*

¹ ZĄBRON, B. Wizerunek współczesnej biblioteki. W: Antczak B. (red.). *Zarządzanie strategiczne i marketingowe w bibliotekach*. Poznań: Wydaw. Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu, 2004, s. 133.

*internecie, szkolenia, spotkania z ciekawymi ludźmi, konferencje i seminaria, na spektaklach teatralnych kończąc. Niektóre z tych form były dotychczas domeną bibliotek publicznych. Można stwierdzić, że obecnie biblioteki uczelniane bardziej otworzyły się na otoczenie zewnętrzne². Przestrzeń, którą oferuje biblioteka, studenci wykorzystują, by swobodnie się tu pouczyć, skorzystać z oferowanych zbiorów, sprzętu czy też po prostu na spotkania z przyjaciółmi. Dzięki temu Biblioteka Politechniki Białostockiej staje się trzecim miejscem. Jak wiadomo, *nowoczesne społeczeństwo jest zależne od złożonych relacji pomiędzy różnymi grupami społecznymi. Tego typu relacje zachodzą również między każdą organizacją a elementami jej otoczenia. Jednym z głównych czynników, gwarantujących powodzenie działalności organizacji, jest zapewnienie sobie akceptacji ze strony otaczającego środowiska*³. Natomiast *wizerunek biblioteki jest warunkiem jej istnienia. Użytkownicy powinni postrzegać bibliotekę jako instytucję niezbędną, sprawnie funkcjonującą oraz potrzebną i pożyteczną*⁴. Biblioteka Politechniki Białostockiej stara się jak najlepiej kształtować swój wizerunek, stając się znakomitym miejscem do przeprowadzania różnego rodzaju przedsięwzięć.*

Biblioteka w sieci

Wielki włoski intelektualista Umberto Eco stwierdził, że kto czyta książki, żyje podwójnie. Jednak jak wynika z ostatnich badań przeprowadzonych przez Bibliotekę Narodową we współpracy z TNS Polska, wielu Polaków w ostatnich latach nie miało kontaktu z książką⁵. Biblioteka Politechniki Białostockiej z pełną odpowiedzialnością podejmuje różne działania mające na celu zmianę tej niepokojącej tendencji. Jednym z takich pomysłów jest dołączenie do najpopularniejszego serwisu społecznościowego, jakim jest Facebook. W maju 2015 r. oficjalnie zaistniał fanpage Biblioteki Politechniki Białostockiej. Każdego dnia daje on możliwość kontaktu użytkowników z instytucją, usprawnia komunikowanie się i rejestrowanie zmian. Codziennie na tablicy umieszczanych jest kilka nowych postów. Przedstawiane są nowości z czytelni, zdjęcia i opisy wydarzeń na uczelni, czy też wiadomości branżowe. Po kilku miesiącach od powstania, fanpage liczy już około pół tysiąca fanów.

Nowe oblicze zyskała również strona internetowa. Użytkownik znajdzie tu poza tradycyjnym katalogiem czy bazami, multiwyszukiwarkę naukową, która daje możliwość przeszukiwania w jednym okienku wszystkich zasobów Biblioteki PB (książki, czasopisma, normy, bazy), co optymalizuje proces odnajdywania poszukiwanej literatury. Nie zabrakło też przydatnych czytelnikom wiadomości, aktualności, godzin otwarcia w danym dniu i kolejnych oraz odsyłaczy obrazkowych tzw. buttonów, pod którymi kryją się linki do ważnych i praktycznych informacji, usprawniających korzystanie z biblioteki. Całość została ponadto podzielona na trzy sekcje: *Strefę pracownika*, *Strefę studenta* i *Strefę bibliotekarza*, gdzie znalazły się informacje dedykowane tym konkretnym grupom użytkowników. Podobnie jak tradycyjne strony internetowe, tu również znalazły się

² CZYŻEWSKA, M. Wizerunek biblioteki a przewaga konkurencyjna szkół wyższych. W: Czyżewska M. (red.). *Kształtowanie wizerunku biblioteki*. Białystok: Wydaw. Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Białymstoku, 2007, s. 62.

³ ZĄBROŃ, B. dz. cyt., s. 133.

⁴ Tamże, s. 133.

⁵ Por. MICHALAK, D., KORYŚ, I., KOPEĆ, J. *Stan czytelnictwa w Polsce w 2015 roku* [on-line]. Biblioteka Narodowa [dostęp 25.07.2016]. Dostępny w: <http://www.bn.org.pl/download/document/1422018329.pdf> .

zakładki. W pierwszej użytkownik odnajdzie informacje o bibliotece, czyli: lokalizację, strukturę, misję biblioteki, regulaminy oraz galerię, kalendarium, zdjęcia budynku, informacje, które ukazały się w mediach na temat Biblioteki Politechniki Białostockiej, itp. Kolejna strefa dotyczy zasobów bibliotecznych, tak więc odnaleźć tu można linki do katalogu i e-zasobów, czyli baz subskrybowanych przez bibliotekę, Podlaskiej Biblioteki Cyfrowej, Katalogu Polskich Norm oraz współtworzonych źródeł informacji np. bazy BazTech czy Sympo. Zamieszczono tu również informacje o EndNote Web i ResearcherID. Następną zakładką dotyczy korzystania z biblioteki i tu użytkownik znajdzie informacje na temat: zapisów do biblioteki, szkoleń biblioteczno-informacyjnych, zwiedzania biblioteki, jak również jej agend: informatorium, wypożyczalni, wypożyczalni międzybibliotecznej, czytelnicy, bibliotek wydziałowych. W tym miejscu umieszczono informacje na temat udogodnień dla osób niepełnosprawnych, a należałoby wspomnieć o tym, iż Biblioteka Politechniki Białostockiej jest jedyną biblioteką w Białymstoku z certyfikatem miejsca dostępnego i przyjaznego dla osób z niepełnosprawnością. Ponadto w tej zakładce znajdują się informacje o tym, co biblioteka przygotowała dla dzieci. Można tu także zasięgnąć informacji o pokojach do pracy i je zarezerwować, o oprogramowaniu zakupionym z myślą o użytkownikach, a także o sposobie logowania do bibliotecznych komputerów lub internetu dostępnego w budynku Biblioteki Politechniki Białostockiej. W zakładce *Pomoc* użytkownik odnajdzie instrukcje, filmy instruktażowe, odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania oraz formularz *Zapytaj bibliotekarza* czy funkcję live chat przez Skype'a. W zakładce *Archiwum uczelniane* znajdują się wszystkie informacje oraz sprawy dotyczące tej jednostki. Zaś w ostatniej – kontakt do poszczególnych oddziałów i jednostek wchodzących w skład systemu biblioteczno-informacyjnego. Na dole strony znajdują się bezpośrednie linki do strony Politechniki Białostockiej, uczelnianej poczty, USOS-a, portalu edukacyjnego, Biuletynu Informacji Publicznej, naukowej interaktywnej telewizji Platon TV. Zamieszczono tu również link do bibliotecznego fanpage'u na Facebooku oraz do kanałów RSS.

Wystawy, czyli różne drogi do promocji

Wśród inicjatyw popularyzujących czytelnictwo warto wymienić wystawy tematyczne organizowane w Czytelnicy Książek z wolnym dostępem. Dają one możliwość zaprezentowania wybranego księgozbioru i pokazania jego zróżnicowania, kierują uwagę odbiorcy na wybrane publikacje, są sprawdzoną formą komunikacji z czytelnikiem. *Dzięki wystawom można w doskonały sposób promować określone tematy lub instytucje, stawiać tezy, przyciągać uwagę, pokazywać sztukę, otwierać oczy, angażować publiczność, edukować, informować, a także pokazywać kulturę innych krajów*⁶ – na co zwraca uwagę Freda Matassa, międzynarodowy ekspert w dziedzinie organizacji wystaw.

Biblioteka Politechniki Białostockiej informuje o swoich zbiorach m.in. poprzez cykliczną prezentację wyselekcjonowanego tematycznie księgozbioru. Czytelnik ma możliwość zetknięcia się z różnego rodzaju wystawami:

- publikacji pracowników naukowych Politechniki Białostockiej,
- nowości wydawniczych,

⁶ MATASSA, F. *Organizacja wystaw : podręcznik dla muzeów, bibliotek i archiwów*. Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych Universitas ; Warszawa : Muzeum Pałac w Wilanowie, 2015, s. 20.

- tematycznymi, które poświęcone są wybranemu zagadnieniu (książki związane z jednym tematem),
- okolicznościowymi, czyli towarzyszącymi wydarzeniom, w których bierze udział biblioteka (np. Ogólnopolski Tydzień Bibliotek, Podlaski Festiwal Nauki i Sztuki, Dni Otwarte Uczelni).

Ekspozycje okolicznościowe oraz tematyczne mają charakter tymczasowy i organizowane są z reguły raz w miesiącu. Najczęściej mają związek z istotnym wydarzeniem, które ma miejsce w danym okresie. Jak pokazuje doświadczenie, każdy temat może stać się inspiracją do stworzenia wystawy. Warto przytoczyć niektóre z nich:

- *mc² = Einstein w Bibliotece Politechniki Białostockiej* – wystawa zorganizowana w ramach XIV Podlaskiego Festiwalu Nauki i Sztuki, poświęcona Albertowi Einsteinowi, autorowi teorii względności;
- *Euro 2016. Kibicuj z nami!* – z okazji Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej prezentowane były publikacje o tym najbardziej popularnym sporcie;
- *Biblioteka. I wszystko jasne* – ekspozycja książek związanych ze światłem z racji ogłoszenia przez ONZ roku 2015 Międzynarodowym Rokiem Światła; wpisywała się jednocześnie w obchodzony w tym czasie Czwartek z Politechniką – Dzień Otwarty, który również przebiegał pod znakiem światła i hasłem „Jasne, że Politechnika”;
- *O kobiecie w bibliotece* – wystawa oscylowała wokół dwóch dat: 8 marca – Dnia Kobiet oraz organizowanego również na naszej uczelni Ogólnopolskiego Dnia Otwartego Tylko Dla Dziewczyń, który przebiegał pod hasłem „Dziewczyny na politechniki!”; na wystawie przedstawiono publikacje, w których kobiety były głównym tematem książek;
- *Błyśnij na rowerze* – ekspozycja skierowana do miłośników tematyki rowerowej, miała związek z kampanią społeczną *Sam zadbaj o swoje bezpieczeństwo*, której współorganizatorem jest Biblioteka Politechniki Białostockiej; w 2015 r. odbyła się pod takim samym hasłem jak tytuł wystawy;
- *8 maja – Dzień Bibliotekarza i Bibliotek* – na wystawie, z okazji obchodzonego w całym kraju święta bibliotekarzy, znalazły się publikacje z zakresu szeroko pojętego bibliotekarstwa;
- *W archiwum odkryte* – to tytuł wystawy najstarszych białych kruków, które znajdują się w zasobie Biblioteki Politechniki Białostockiej; zaprezentowane książki i czasopisma wydano jeszcze przed II wojną światową;
- *Czytaj szybciej z nami:)* – przy okazji odwiedzin biblioteki przez Andrzeja Kupidłowskiego, doradcy kariery, trenera efektywności osobistej ze Szkoły Pamięci SPW, pokazaliśmy księgozbiór dotyczący technik zapamiętywania, efektywnego uczenia się i szybkiego czytania;
- *Biblioteka na fali* – wystawa wiązała się ze sportami i zainteresowaniami wodnymi;
- *Podlasie na wakacje* – to wyselekcjonowany księgozbiór na letnie eskapady w jeszcze nieodkryte rejony Podlasia;
- *Sportowa biblioteka* – tym razem publikacje skupiały się wokół niektórych dyscyplin sportowych, takich jak: piłka nożna, golf, wspinaczka, jazda konna, biegi, trening siłowy;
- *Biblioteka kosmicznych możliwości* – zaprosiliśmy czytelników w głąb wszechświata, pokazując zaledwie niewielką część dostępnego w Czytelni Książek księgozbioru o tej tematyce;

- *Poznaj skarby Ziemi* – wystawa poświęcona minerałom, nietypowym kamieniom, które zachwycają pięknem, są przedmiotem pożądania od wieków, niektórym przypisuje się właściwości lecznicze, inne emanują silną energią;
- *Trzymaj formę zimą... z Biblioteką PB* – na czas przerwy międzysemestralnej zaproponowaliśmy publikacje poświęcone różnym sportom zimowym;
- *Biblioteka pięknych wnętrz* – to wystawa poświęcona aranżacji; każdy mógł znaleźć inspirację do stworzenia własnego projektu marzeń;
- *Modna biblioteka* – zaprosiliśmy czytelników w podróż przez wieki mody, do świata *haute couture* i *pret-a-porter* na niecodzienną wystawę publikacji o tej tematyce;
- *W przestworzach z książką* – można było zobaczyć wybrane książki związane z lotnictwem i kosmonautyką;
- *Morze, góry i Mazury* – na wystawie znalazły się przewodniki po najpiękniejszych zakątkach Polski.

Przygotowanie każdej ekspozycji jest pracą zespołową. Zaczyna się od pomysłu na temat wystawy, określenia tytułu, projektu karty tytułowej, wyboru publikacji. Kolejnym etapem jest usytuowanie w przestrzeni biblioteczej. Nieodzownym elementem jest też dokumentacja opisowa i fotograficzna. Informacje o każdej wystawie – wraz z galerią zdjęć – zamieszczane są na stronie internetowej biblioteki oraz na portalu społecznościowym Facebook. Dzięki takim działaniom wiadomość dociera do szerokiego grona odbiorców. W celu pełniejszej percepcji wystaw obok prezentowanych książek umieszczane są też materiały dodatkowe, wzbogacające i uatrakcyjnijające przekaz wizualny, takie jak: cytaty, biografie, elementy zdobnicze, dekoracyjne. Podnoszą one skuteczność oddziaływania na czytelnika.

Nowoczesna przestrzeń Biblioteki Politechniki Białostockiej daje dużo możliwości ekspozycji swego bogatego oraz zróżnicowanego zbioru, ale też pokazania pasji bibliotekarzy, wielokrotnie zaskakujących i twórczych, będących rękodziełem artystycznym. W tym celu wykorzystywany jest również hol na poziomie P0, gdzie znajdują się gabloty ekspozycyjne. Nieograniczony dostęp ułatwia dotarcie do odbiorców, a spektrum tematyczne jest niezwykle szerokie.

W gablotach prezentowane były w ostatnim czasie:

- najstarsze zbiory i reprinty biblioteki,
- książki w wersji mini z okazji Ogólnopolskiego Tygodnia Bibliotek,
- materiały związane z Irlandią przy okazji Dnia Świętego Patryka,
- publikacje o ogrodach i wiosennych barwach na pierwszy dzień wiosny,
- ręcznie wykonana biżuteria oraz karty i ozdoby świąteczne, autorstwa bibliotekarki Katarzyny Herman,
- bilety wstępu, przywiezione przez bibliotekarzy z podróży po Polsce i świecie,
- opakowania po wyrobach czekoladowych z różnych lat na Dzień Czekolady.

Dużą popularnością cieszyła się przygotowana z okazji Dni Otwartych Uczelni wystawa lampek *Od naftowej do ledowej*, która okazała się swoistą podróżą w czasie. Ekspozowane były zarówno znane w starożytności lampy oliwne, świeczniki, jak również różne lampy naftowe, żarówki starszego i nowszego typu, latarki, lampy kolejowe oraz

cała masa lamp elektrycznych aż po współczesne lampy LED, w które wyposażone są stoliki w czytelnikach Biblioteki Politechniki Białostockiej.

W holu odbywają się również wystawy zagranicznych publikacji naukowych (z możliwością kupna lub zamówienia książki do zbiorów biblioteki) z okazji Międzynarodowego Dnia Książki i Praw Autorskich

Na siatkach ekspozycyjnych, znajdujących się w holu czytelników witają klimatyczne, budzące pozytywne emocje zdjęcia Agnieszki Kosińskiej, pracownika biblioteki, której pasją od wielu lat jest fotografia. „Jesienne impresje”, „Z mgieł rosy”, „W bieli” – to tytuły niektórych z nich. Ostatnio mogliśmy też podziwiać niezwykłą wystawę zdjęć autorstwa Katarzyny Rutkowskiej zatytułowaną *Drzwi*, które pochodziły z podróży po Hiszpanii, Kubie, Maroku, Peru, Tajlandii, Tunezji, będące połączeniem pasji podróżowania z fotografowaniem. Wcześniej odwiedzający mieli możliwość obejrzenia wystawy zorganizowanej przez Oddział Opracowania Zbiorów *Bo teatr jest we mnie...*, gdzie prezentowane były afisze, plakaty teatralne, bilety, programy, kostiumy i autografy znanych aktorów, a przy okazji można było zdobyć bilet do teatru na dowolnie wybrany spektakl, gdy wzięło się udział w quizie. Kolejną wystawą, jaką można było obejrzeć, była kolekcja zakładek do książek naszej koleżanki Ewy Brzozowskiej. Pochodziły one z całego świata i wykonane były z różnorodnych materiałów z wykorzystaniem oryginalnych technik.

Bookcrossing

Ogólnopolska akcja dzielenia się przeczytanymi książkami w Bibliotece Politechniki Białostockiej przebiega pod hasłem *Książka za uśmiech* i trwa nieprzerwanie od 2013 r. W ramach tej akcji można podzielić się z innymi tym, co już zostało przeczytane. Na bookcrossingowym regale umieszczane są książki opatrzone specjalną etykietą, które można zabrać do domu. Nowych właścicieli znalazło już ponad 1000 książek. Akcja promowana była w lokalnej telewizji, na uczelnianym i bibliotecznym Facebooku, w radiu. Odbiorcami oferty bookcrossingowej Biblioteki Politechniki Białostockiej są głównie pracownicy uczelni oraz studenci, lecz korzystają z niej również osoby z zewnątrz. Akcja ma na celu promowanie czytelnictwa, poszerzenie oferty placówki, a także stworzenie przyjaznego i otwartego miejsca dla całej lokalnej społeczności.

Dzieci w bibliotece naukowej

Młodzi rodzice niejednokrotnie są rozdarci wewnątrz, gdy muszą zostawić dziecko pod czyjąś opieką, żeby załatwić jakąś sprawę. Niektórzy z naszych studentów czy pracowników również zastanawiali się co począć z maluchem, gdy chcieli skorzystać z biblioteki. Odnalezienie poszukiwanej literatury i przejrzenie kilku książek zajmuje trochę czasu. Gdyby użytkownik wiedział, że jego dziecko jest w bibliotece również mile widziane i nie będzie się nudziło, z pewnością nie miałby już nigdy więcej takiego dylematu. Mógłby po prostu przyjść z dzieckiem i popracować nie spuszczać z oka swojej pociechy. Stąd inicjatywa, której efektem jest *Kącik Malucha*. Miejsce to jest próbą dostosowania się biblioteki do oczekiwań czytelników – młodych rodziców. Obecnie pracownik lub student, który przychodzi do biblioteki, aby popracować, ale nie ma z kim zostawić dziecka, często zabiera je ze sobą, bowiem wie, iż na poziomie P0 pomiędzy wypożyczalnią

a informatorium znajdzie *Kącik Malucha*. Lokalizacja nie jest przypadkowa, najczęściej właśnie tu spotykało się dzieci odwiedzające Bibliotekę Politechniki Białostockiej wraz z rodzicami. Jest to zaciszne a jednocześnie odległe od stref cichej pracy miejsce. Oddalone od komputerów i stolików, przy których pracują użytkownicy, nie wpływa negatywnie na komfort pracy innych. Na *Kącik Malucha* składa się mały stolik z krzeselkami, na którym znalazły się kredki, flamastry i czyste kartki oraz kartki z wydrukowanymi obrazkami do kolorowania (można je z łatwością znaleźć w internecie), regał z zabawkami, a także regał biblioteczny, na którym znajdują się książeczki dla najmłodszych, puzzle i maskotki. *Kącik* został wyposażony z darów pracowników biblioteki i uczelni. Rodzic chcący popracować na miejscu i skorzystać z czytelni, może poprosić w wypożyczalni o dostarczenie potrzebnej książki na poziom P0, a następnie korzystać z niej w Czytelni Wydawnictw Informacyjnych, kontrolując jednocześnie, co robi dziecko. W czytelni można również korzystać z własnego laptopa i dostępnego w całym budynku internetu poprzez Wi-Fi. Ta inicjatywa poza pozytywnym jej odbiorem obecnie, może również zapoczątkować w przyszłości, bowiem dzieci, które od najmłodszych lat odwiedzają biblioteki i mają kontakt z książką, są aktywnymi czytelnikami w późniejszym życiu. Ponadto, jak wiadomo dzieci uczą się poprzez naśladowanie, a ich pierwszymi nauczycielami są ich opiekunowie. Gdy dzieci widzą rodziców pracujących w bibliotece i czytających, one same w przyszłości również prawdopodobnie nie będą stroniły od książek i bibliotek.

W ostatnich latach niezwykle popularne stały się uniwersytety dziecięce. Pierwszy z nich utworzono w 2002 r. w Tybindze w Niemczech, a od 2007 r. działają one również w Polsce. Ich zadaniem jest wzbudzenie w dzieciach ciekawości otaczającego je świata, zachęcenie do nauki i ukazanie, iż nie musi być ona nudnym obowiązkiem, a może przerodzić się w prawdziwą życiową pasję. Dzieci – słuchacze uniwersytetów otrzymują indeksy, składają ślubowanie, mają wykłady, warsztaty i laboratoria z nauczycielami akademickimi lub ekspertami z danej dziedziny, a na koniec otrzymują dyplom ukończenia „studiów”. Biblioteki akademickie również chętnie włączają się w to przedsięwzięcie. Szczególnie ważne jest to w ostatnich latach, gdy tyle mówi się o zmierzchu czytelnictwa. Biblioteka Politechniki Białostockiej od roku 2015 aktywnie uczestniczy w zajęciach Białostockiego Uniwersytetu Dziecięcego (PB BUD). Zajęcia, które odbywają się w ramach PB BUD mają na celu przybliżenie otoczenia biblioteki i pojęć bibliotekoznawczych, zachęcenie do korzystania z biblioteki i rozbudzenie zainteresowań czytelniczych. Podczas zajęć dzieci poznają budynek biblioteki, jego otoczenie, księgozbiór i zasady na jakich mogą z niego korzystać. W drugiej części – warsztatowej młodzi słuchacze poświęcają swoją uwagę na zgłębienie zagadnień bibliotekoznawczych – jak szanować książki, jak zbudowana jest książka itd. Na zakończenie otrzymują wpis do indeksu i kartę biblioteczną. Niezwykle ważne jest, by zajęcia były prowadzone w ciekawy sposób i miały różnorodną formę. Gwarantuje to skupienie dzieci na danym temacie i większe zainteresowanie nim. Nie bez znaczenia są też ćwiczenia wymagające od dziecka nieco kreatywności, takie jak tworzenie zakładki do książek czy okładki własnej książki.

W 2015 r. dla słuchaczy PB BUD utworzono specjalną kolekcję książek dla dzieci. Część księgozbioru została wyodrębniona i na potrzeby małych czytelników utworzono w Czytelni Książek specjalny *kącik* z pozycjami przeznaczonymi dla młodych studentów – *Bibliotekę Młodego Naukowca*. W pierwszym roku mali czytelnicy mogli korzystać ze specjalnego

księgozbioru na zasadach czytelnicy, a więc na miejscu. Jednakże oczekiwania dzieci były inne – chciały mieć możliwość wypożyczenia książki do domu. Od roku akademickiego 2015/2016 słuchacze PB BUD mogą wypożyczać książki i cieszą się to sporym zainteresowaniem.

Ważne są również różnego rodzaju akcje podejmowane jednorazowo lub przy okazji innych działań. Z okazji Tygodnia Bibliotek, który w 2014 r. odbywał się pod hasłem *Czytanie łączy pokolenia* Biblioteka Politechniki Białostockiej zaprosiła w swe mury przedszkolaków. Zajęcia zatytułowano „Spotkanie z książką w Bibliotece Politechniki Białostockiej”. Celem zajęć było zapoznanie dzieci z biblioteką oraz zawodem bibliotekarza, propagowanie idei głośnego czytania, promowanie czytania książek i dbania o nie oraz rozbudzanie zainteresowań czytelniczych dzieci. Szczególny nacisk położono na zasady zachowania się w czytelnicy, poszanowanie książek oraz zasady higieny czytania. Dzieci miały okazję zwiedzić bibliotekę, posłuchać czytanej im bajki, a także stworzyć własne książeczki. Wszystkie były zaintrygowane możliwością zwiedzenia nowoczesnego gmachu. Wycieczki po bibliotece to dla dzieci niesamowita atrakcja i niezwykła frajda. Podczas rozmowy kierowanej na temat biblioteki, książek i zawodu bibliotekarza – przedszkolaki chętnie opowiadały o swoich doświadczeniach z książką i biblioteką. W trakcie zajęć zaplanowano obejrzenie filmu pod tytułem „Franklin i książka z biblioteki”, wysłuchanie wiersza „Skarga książki” autorstwa Jana Huszczy, krótką lekcję języka angielskiego oraz wysłuchanie głośno czytanej książeczki Ewy Stadtmüller pod tytułem „Jak Skrzat Jagódka zakładał bibliotekę”. Na koniec przedszkolaki miały za zadanie narysować własną książeczkę. Pracom plastycznym towarzyszył podkład muzyczny w formie piosenek związanych z książką oraz biblioteką i czytelnicstwem.

Biblioteka w eterze

Kolejną formą promocji naszych działań bibliotecznych stały się tematyczne spotkania w rozgłośni radiowej *Akadera*. Pomysł wyszedł od samych bibliotekarzy, wpisując się w idee otwartości, dostępności i innowacyjności. Pierwsza audycja została wyemitowana 15 grudnia 2015 r., a ostatnia w tym cyklu 21 czerwca 2016 r. Dwadzieścia trzy cykliczne audycje pod wspólnym tytułem „Biblioteka-Lubię to!” przybliżają słuchaczom tajniki pracy bibliotekarza, opisują drogę książki, przedstawiają budynek i zasoby, tłumaczą jak zrobić w nim pierwsze kroki, osławiają z nowościami wprowadzanymi w działalność biblioteki itd. Wszystkie audycje są rejestrowane i umieszczane na naszym Facebooku, w specjalnej zakładce na stronie internetowej biblioteki oraz w serwisie YouTube. Półroczny cykl audycji odsłuchało za pośrednictwem YouTube ponad 1000 słuchaczy. Jak można zauważyć, ta radiowa seria dała możliwość podzielenia się informacjami o różnych aspektach pracy bibliotekarza szerokiemu gronu odbiorców. Audycje pod tytułem „Biblioteka-Lubię to!” mają być kontynuowane jesienią 2016 r.

Moda na relaks

Biblioteka Politechniki Białostockiej jednocześnie z kształtowaniem kultury czytelniczej, promocją zbiorów, działalnością ekspozycyjną, przedstawianiem pasji bibliotekarzy wychodzi naprzeciw nowym trendom, starając się tworzyć sprzyjające warunki do nauki i relaksu. Ciekawą inicjatywą jest udostępnienie w pokojach pracy kolorowanek

antystresowych, które cieszą się olbrzymią popularnością wśród studentów. To nowa moda na odreagowanie stresów, odprężenie się w natłoku obowiązków i zajęć. Zdaniem psychologów, kolorowanie pobudza kreatywność, ułatwia koncentrację, ćwiczy wyobraźnię, ale przede wszystkim daje satysfakcję z tworzenia własnego dzieła. Efekty pracy można później oglądać na bibliotecznym Facebooku.

Biblioteka daje też do dyspozycji odwiedzających Czytelnię Książek duże komfortowe worki i pufy sako, które można przenosić w dowolne miejsce, tworząc w ten sposób w przestrzeni biblioteczej indywidualne strefy relaksu. Można na nich wygodnie usiąść – np. z książką w ręku – i w pełni odpocząć po dniu nauki.

Biblioteka na rowerze

Podjmując różnorodne działania mające na celu realizację pasji pracowników oraz politykę otwartości instytucji, w 2014 r. Biblioteka Politechniki Białostockiej włączyła się do ogólnopolskiej akcji *Odjazdowy Bibliotekarz*. Owocem współpracy trzech białostockich bibliotek naukowych był liczący 150 uczestników debiutujący w naszym mieście rajd rowerowy organizowany przez bibliotekarzy. Biblioteka Politechniki Białostockiej, na której terenie odbywał się start, postanowiła dodać urozmaicenia do tych fizycznych zmagania, organizując stacjonarną wystawę zdjęć o tematyce rowerowej. Bohaterami fotografii byli sportowcy wywodzący się z Białegostoku: Tomasz Frankowski, Patrycja Maliszewska, Jarosław Kazberuk, Kamila Lićwinko. Do akcji włączył się też białostocki zespół Cochise, konstruktor rowerów customowych Adam Zdanowicz, Toast and Brains, czyli twórcy robota edukacyjnego *Photon* oraz konstruująca bolidy drużyna Cerber Motorsport z Politechniki Białostockiej i inni. Wszystkie zdjęcia opatrzone zostały komentarzem bohaterów na temat bezpiecznych zachowań na jednośladowym. Wystawa, która na stałe znalazła miejsce w gmachu biblioteki dała początek owocnej współpracy trzech instytucji: Biblioteki Politechniki Białostockiej, Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego w Białymstoku oraz Komendy Miejskiej Policji w Białymstoku. Powstała również strona internetowa, na której zostały zebrane przepisy rowerowe, podsumowanie statystyk policyjnych dotyczących zdarzeń z udziałem rowerzystów w naszym regionie, przydatne linki i materiały powstające w ramach kampanii⁷. Stworzono także spot radiowy, który emitowany był w białostockim radiu Akadera, a na mieście zawisły setki plakatów promujących kampanię. Na jej temat pisały najbardziej znane ogólnopolskie portale internetowe⁸.

W kolejnych latach, w ramach kampanii *Sam zadbaj o swoje bezpieczeństwo*, realizowane były następne działania na rzecz poprawienia świadomości rowerzystów pod hasłami: *Rower to wolność – nie trać głowy na rowerze* (2014 r.), *Błyszcz na rowerze* (2015 r.). W ramach tych działań dziesiątki rowerów zostało oznakowanych przez policję, uczestnicy dostali kamizelki odblaskowe, światełka, dzwonki rowerowe. W rajdach poprzednich edycji kampanii uczestniczyli rowerzyści nie tylko z Białegostoku, ale również z okolicznych miejscowości, takich jak Michałowo i Bielsk Podlaski oraz z Warszawy, a nawet z USA. Twórcy

⁷ *Kampania społeczna Sam zadbaj o swoje bezpieczeństwo* [on-line]. Biblioteka Politechniki Białostockiej [dostęp 26.07.2016]. Dostępny w: <http://www.bezpiecznyrowerzysta.pb.edu.pl>.

⁸ *Media o kampanii*. W: *Kampania społeczna Sam zadbaj o swoje bezpieczeństwo* [on-line]. Biblioteka Politechniki Białostockiej [dostęp 26.07.2016]. Dostępny w: <http://www.bezpiecznyrowerzysta.pb.edu.pl/media.html>.

kampanii korzystali z kanałów komunikacji, takich jak: własna strona internetowa, media, ulotki, zakładki, plakaty, konferencje, wywiady, badania ankietowe, tematyczne audycje radiowe, bezpośrednie rozmowy z wieloma osobami zainteresowanymi tematyką bezpieczeństwa. Tegoroczna odsłona rowerowych zmagają (2016 r.), których Biblioteka Politechniki Białostockiej jest znaczącym współtwórcą, odbyła się pod hasłem *Rower+wyobraźnia=bezpieczna jazda*. Taka działalność pozwala na rozwijanie kreatywności pracowników oraz sprawia, że biblioteka staje się miejscem zaangażowanym społecznie a relacja biblioteka-odbiorca przybiera charakter bardziej spersonalizowany.

Zakończenie

Można zaryzykować stwierdzenie, iż współcześnie *wizerunek biblioteki jest podstawowym warunkiem jej istnienia, (...) jest najważniejszym elementem na drodze do sukcesu instytucji, jest punktem wyjścia dla procesów doskonalenia usług bibliotecznych i umacniania pozycji biblioteki w społeczności, której ma służyć*⁹. Zaś biblioteka, jak każda organizacja, spełnia w swoim otoczeniu określoną rolę. Zaspakaja potrzeby indywidualne lub zbiorowe, rozwija proces edukacji, ma istotny wpływ na kształtowanie się postaw społecznych. Elementy te wpływają na ukształtowanie się wyobrażeń o tym, czym jest, a czym nie jest biblioteka, a także jaki jest jej stosunek do otoczenia. Wyobrażenia te mają wpływ na stosunek do biblioteki, jej rzeczywistych i potencjalnych użytkowników oraz osób i organizacji, które wpływają na działalność tej placówki¹⁰. W ostatnich latach obserwuje się dynamiczny rozwój bibliotek naukowych, bowiem stają się one instytucjami zapewniającymi nie tylko dostęp do wiedzy, lecz również pełnią funkcje kulturotwórcze w środowisku akademickim. Wiąże się to ze stale rosnącymi wymaganiami współczesnych użytkowników, którzy poza potrzebą czy też chęcią uzyskania pełnej informacji w jak najszybszym czasie, oczekują otwarcia się na ich inne, nowe potrzeby. W ten sposób kształtuje się w świadomości otoczenia nowe oblicze współczesnej biblioteki naukowej. Stąd też tak liczne działania podejmowane przez biblioteki różnego typu, określane są mianem impresariatu.

Bibliografia

1. CYBULSKI, R. Wizerunek biblioteki w strategii marketingowej. *Bibliotekarz* 1997, nr 7-8, s. 8-10. ISSN 0208-4333.
2. CZYŻEWSKA, M. Wizerunek biblioteki a przewaga konkurencyjna szkół wyższych. W: Czyżewska M. (red.). *Kształtowanie wizerunku biblioteki*. Białystok: Wydaw. Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Białymstoku, 2007, s. 53-64. ISBN 83-87981-39-7, 978-83-87981-39-6.
3. HUCZEK, M. Public relation a wizerunek biblioteki. *Biuletyn EBIB* [on-line] 2004, nr 5 (56) [dostęp 26.07.2016]. ISSN 1507-7187. Dostępny w: <http://www.ebib.pl/2004/56/huczek.php>.
4. *Kampania społeczna Sam zadbaj o swoje bezpieczeństwo* [on-line]. Biblioteka Politechniki Białostockiej [dostęp 26.07.2016]. Dostępny w: <http://www.bezpiecznyrowerzysta.pb.edu.pl/>.
5. MATASSA, F. *Organizacja wystaw: podręcznik dla muzeów, bibliotek i archiwów*. Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych Universitas ; Warszawa : Muzeum Pałac w Wilanowie, 2015. ISBN 97883-242-2726-6.

⁹ CYBULSKI, R. Wizerunek biblioteki w strategii marketingowej. *Bibliotekarz* 1997, nr 7-8, s. 8.

¹⁰ HUCZEK, M. Public relation a wizerunek biblioteki. *Biuletyn EBIB* [on-line] 2004, nr 5 (56) [dostęp 26.07.2016]. Dostępny w: <http://www.ebib.pl/2004/56/huczek.php>.

6. MICHALAK, D., KORYŚ, I., KOPEĆ, J. *Stan czytelnictwa w Polsce w 2015 roku* [on-line]. Biblioteka Narodowa [dostęp 25.07.2016]. Dostępny w: <http://www.bn.org.pl/download/document/1422018329.pdf>.
7. ZĄBRON, B. Wizerunek współczesnej biblioteki. W: Antczak B. (red.). *Zarządzanie strategiczne i marketingowe w bibliotekach*, Poznań: Wydaw. Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu, 2004, s. 133-139. ISBN 83-7205-202-6.
8. ZYBERT, E. B. *Kultura organizacyjna w bibliotekach*. Warszawa: Wydaw. SBP 2004. ISBN 83-89316-21-8.

Sidorczuk, A., Wykowska, A., Zwierzyńska, E. Impresariat w bibliotece naukowej na przykładzie Biblioteki Politechniki Białostockiej. *Biuletyn EBIB* [on-line] 2016, nr 5 (167), Impresariat w bibliotece, czyli organizacja imprez i wydarzeń. [Dostęp 15.09.2016]. Dostępny w: <http://open.ebib.pl/ojs/index.php/ebib/article/view/455>. ISSN 1507-7187.